

SOFIE ROSTRUP.

* 1857 † 1940.

Den 25 sistlidne januari månad skattade en bemärkt dansk entomolog och hedersledamot i Entomologiska Föreningen i Stockholm åt förgängelsen. Det var fru Sofie Rostrup, den danska praktiska entomologiens äldsta och mest kända representant, som då efter en tids sjukdom stilla inslumrade i den eviga vilan.

Få entomologer hava förvärvat så talrika tillgivna vänner och så stor bekantskapskrets inom de nordiska länderna som hon, detta ej blott bland den tillämpade zoologiens målsmän utan även bland jordbruksforskare på skilda områden och för övrigt bland jordbrukets och trädgårdsodlingens praktiska utövare. Hemligheten, som medförde denna hennes oomtvistliga popularitet, var förvisso den, att hon likt Erik Axel Karlfeldts Fridolin förstod att tala »med bönder på böndernas sätt, men med lärde män på latin». Samtidigt som hon ägde vetenskaplig skolning på zoologiens område, kände hon nämligen grundligt växtodlingens praktiska bedrivande och hyste levande intresse för forskningens utnyttjande till modereringens fromma. Härtill kom en rättframhet, ärlighet och anspråkslöshet parad med en god portion av danskt gemyt, som gjorde henne omtyckt och respekterad av hög som låg.

Sofie Rostrup var född den 7 augusti 1857 och hade sålunda vid sin död uppnått den höga åldern av något över 82 år. Hennes

vagga stod i Nordjylland, där hennes fader var präst. Redan tidigt ådagalade hon ett utpräglat intresse för bokliga studier, vilket medverkade till att hon i ungdomen utbildade sig till kommunelärarinde. I egenskap av sådan trädde hon år 1879 ut i livet. Hennes kunskapstörst var emellertid därmed ej tillfredsställd. Ett tidigt vaknat intresse för studiet av insekternas liv drev henne att studera vidare. År 1884 avlade hon studentexamen och inskrevs därefter som studerande vid universitetet i Köpenhamn. Där blev den berömda entomologen J. C. Schiöde hennes lärare, och dennes undervisning torde än mer ha befäst hennes beslut att i fortsättningen ägna sina krafter åt entomologisk forskning. Att denna småningom fick en praktisk inriktning torde emellertid nog kunna tillskrivas hennes svärfader, den danske botanikern Emil Rostrup, vilken i egenskap av professor i växtfysiologi vid Landbohøjskolen i Köpenhamn torde ha varit den som fäste hennes uppmärksamhet på insekters och andra småkryps inflytande på växterna. Efter en tids universitetsstudier avlade hon 1889 examen som »magister scientiarum», såtillvida en märklig tilldragelse inom universitetsvärlden som hon var den första danska kvinna som förvärvade denna grad med zoologi som huvudämne.

Alltsedan år 1879 och samtidigt med sina universitetsstudier verkade Sofie Rostrup som lärarinna vid köpenhamnska skolor och fortsatte även därmed ända till år 1918. Hennes utpräglade intresse för de odlade växternas skadedjur riktade småningom jordbrukets målmäns uppmärksamhet på henne. Man tilldelade henne redan år 1896 ett statligt understöd, som satte henne i stånd att under talrika resor Danmark runt bedriva forskningar rörande skadedjurens biologi och bekämpande. Sina rön och erfarenheter nedlade hon i sin även i vårt land bekanta bok »Vort landbrugs skadedyr», vilken i sin första upplaga utkom år 1900. Hennes meriter på den praktiska entomologiens område medförde efter ytterligare några år, 1907, att hon anställdes som zoolog vid den forskningsverksamhet, som anordnades av »De samvirkende Landboforeninger». Då slutligen denna verksamhet år 1913 övertogs av staten, fick hon en fastare position samt blev år 1919 den förste innehavaren av befattningen som avdelningsbestyrer vid Statens plantpatologiske Forsøgs zoologiska Afdelning i Lyngby. I sådan egenskap verkade hon ända till år 1927, då hon vid fyllda 70 år avgick med pension.

Av Sofie Rostrups talrika skrifter är här i landet hennes nysnämnda handbok om de danska skadedjuren den mest bekanta och uppskattade. Redan 1904 utkom den i en andra upplaga, som 1907 efterföljdes av en tredje. Tjugo år skulle sedan förflyta, innan den fjärde upplagan år 1928 utkom. Den utgavs i samarbete med professorn vid Landbohøjskolen Math. Thomsen och

blev en fullständig omarbetning av de förra. Även om hennes medarbetare förvisso nedlagt ett värdefullt arbete på bokens omredigering och komplettering, torde den dock kunna betraktas som Sofie Rostrups testamente till de danska jordbrukarna. Att den även för oss nordbor länge kommer att förbli en källa att ösa praktiskt-entomologiskt vetande ur är säkert, och sedan den år 1931 också utgavs i en tysk upplaga, har den helt säkert fått en än större tacksam läsekrets.

Under sin långa verksamhetstid utgav Sofie Rostrup en hel rad smärre skrifter. De alla tidigaste hade en rent faunistisk prägel och handlade om danska och grönländska eriophyider och av dem framkallade gallbildningar. Så gott som hela hennes efterföljande produktion har däremot praktiskt innehåll. En fullständig förteckning över alla hennes skrifter har influtit i Kai Henriksens utomordentliga »Oversigt over Dansk Entomologies Historie», vilken under en följd av år ingått i den danska entomologiska föreningens tidskrift, Entomologiske Meddelelser. Det avsnitt, som rör Sofie Rostrup, återfinner man i dubbelhäftet 7—8, som utkom 1936.

Sofie Rostrup kommer länge att bevaras i tacksamt minne av alla dem som haft glädjen att lära känna henne och hennes gärning!

Albert Tullgren.